

Čís. 235 dis.

Došlo-li ke trestu napomenutí na základě nálezů disciplinárního senátu vrchního soudu, je přípustno odvolání potrestaného soudce k nejvyššímu soudu.

Vydati kárný spis obviněnému soudci není přípustno. V tom, že soudce, provádějící kárné řízení, vydal kárný spis obviněnému soudci, je porušení úřední povinnosti.

Jde o jednání, odporující ustanovením §§ 46, 47 soudní instrukce, zacházel-li soudce přátelsky s vězni, příslušníky určité politické strany (DNSAP.), kdežto s jinými vězni zacházel nevlídně.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1934, Ds I 37/34.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech soudců po ústním neveřejném líčení zamítl odvolání obviněného přednosty soudu z nálezů vrchního soudu v Praze jako kárného soudu pro soudce ze dne 18. května 1934, jímž byl uznán vinným nepřístojností, vyhověl však částečně odvolání vrchního prokurátora ohledně tohoto obviněného co do zprošťujícího výroku; nález kárného soudu první stolice v této části změnil a uznal obviněného vinným i v tom směru, že v listopadu 1933 vydal spisy kárného řízení proti Oskaru I-ovi tomuto k dispozici, čímž se stalo, že do nich mohl nahlédnouti kancelářský pomocník Alois T. Vyhověl i odvolání vrchního prokurátora ohledně obviněného okresního soudce Oskara I-a co do výroku zprošťujícího; nález kárného soudu první stolice změnil v ten smysl, že se tento obviněný uznává vinným služebním přečinem podle § 2 zák. ze dne 21. května 1868, č. 46 ř. zák., spáchaným i tím, že politickým vyšetřovancům, členům německé národní socialistické strany dělnické, a to hlavně R-ovi a K-ovi, poskytoval různé výhody.

Z d ů v o d ů:

Obviněný přednosta okresního soudu napadá odvoláním kárný nález, podle něhož byl uznán vinným porušením služební povinnosti v §§ 45 a 46 soudní instrukce mu uložené proto, že, — dověděv se o tom, že kancelářský pomocník T. u okresního soudu v Kraslicích byl v kárné věci proti okresnímu soudci Oskaru I-ovi ve Sch., kde 9. listopadu 1933 vyslechl starostu Františka K-a, — po věci nepátral a že se tím dopustil nepřístojnosti podle § 2 zák. ze dne 21. května 1868, čís. 46 ř. zák. Odvolání je přípustné přes to, že obviněnému byl kárným nálezem uložen jen pořádkový trest napomenutí. Tomu není na závadu předpis prvního odstavce § 5 zák. čís. 46/1868 ř. zák., podle něhož proti udělení napomenutí není opravného prostředku. Neboť § 5 cit. zákona má, — jak plyne nejen ze systematiky zákona a ze souvislosti s ustanovením § 4 téhož zák., ale zejména i z obsahu druhého odstavce § 5 —, na myslí jen ony pořádkové tresty, jež byly vysloveny osobami před tím

v § 4 uvedenými, totiž přednostou okresního soudu nebo presidentem sborového soudu první nebo druhé stolice. Předpis § 5 týká se tedy jen presidiálních výroků, vynesených cestou správní a jen pro tyto případy vylučuje zákon v prvním odstavci onoho § opravný prostředek obviněného proti pořádkovému trestu napomenutí. V případech však, kde došlo k trestu napomenutí na základě nálezu disciplinárního senátu vrchního soudu, je podle § 24 zák. čís. 46/1868 ř. zák. přípustno odvolání k nejvyššímu soudu. To plyne i z toho, že druhý odstavec § 24 téhož zákona přiznává jednak kárnému žalobci, jednak obviněnému soudci právo odvolání z nálezu disciplinárního senátu vrchního soudu bez jakéhokoliv omezení, ačkoliv zákon v druhé větě § 22 výslovně počítá též s možností, že nálezem kárného soudu bude uznáno toliko na trest pořádkový, jímž jest i napomenutí. Správnosti názoru zde hájeného nasvědčuje konečně i úvaha, že proti rozhodnutí kárného soudu první stolice přísluší vrchnímu prokurátorovi vždy právo odvolání a že důsledkem takového odvolání může dojít k tomu, že provinění, v němž kárný senát první stolice shledal toliko nepořádnost a pro něž vyslovil napomenutí, bude v druhé stolici kvalifikováno za služební přečin a obviněnému uložen kárný trest. Z toho plyne, že v těchto případech neplatí důvod, z něhož zákon v prvním odstavci § 5 nepřiznal obviněnému soudci opravný prostředek proti napomenutí (udělenému cestou správní), nýbrž že tu nutno zachovati obviněnému právo dovolávati se rozhodnutí opravné stolice především o tom, zda se vůbec dopustil činu jemu za vinu kladeného. Odvolání je však věcně neodůvodněno.

Přisvědčiti je však odvolání vrchního prokurátora, pokud napadá výrok kárného soudu první stolice, jímž byl obviněný přednosta okresního soudu zproštěn od obvinění, že porušil služební povinnosti v §§ 46 a 47 soudní instrukce mu uložené dále i tím, že v listopadu 1933 vydal spisy kárného řízení proti Oskaru I-ovi, okresnímu soudci v K., tomuto k dispozici, čímž se stalo, že do nich mohl nahlédnouti kancelářský pomocník T. Usnesením vrchního soudu v Praze ze dne 27. října 1933 bylo proti jmenovanému okresnímu soudci zavedeno disciplinární řízení pro podezření ze služebního přečinu, spáchaného tím, že silně inklinuje k německé národně-socialistické straně dělnické, a že v trestní věci proti Josefu S-ovi, stoupenci uvedené strany, při výslechu Františka K-a dne 16. srpna 1933 počínal si stranicky a vůči tomuto jako svědku se hrubě choval; zároveň byla vyslovena suspense Oskara I-a z úřadu. Podle zjištění napadeného nálezu bylo cit. usnesení doručeno okresnímu soudci I-ovi dne 8. listopadu 1933 a zároveň byla provedena i suspense téhož soudce obviněným přednostou okresního soudu. Týž pak — jak dále zjistil napadený nález — vydal okresnímu soudci I-ovi celý disciplinární spis, aby si mohl obviněný Oskar I. sestaviti obhajobu. Ten však dal nahlédnouti do spisu též kancelářskému pomocníku Aloisu T-ovi, kterého zároveň vyslal k Františku K-ovi do Sch., aby se tam K-a na vše vyptal a aby si sdělené údaje dal K-em písemně potvrditi. Alois T. po nahlédnutí do spisu žádosti I-ově skutečně vyhověl. Ve vydání spisu Oskaru I-ovi neshledal kárný soud první stolice porušení

služebních povinností proto, ježto prý obviněný byl tehdy vyšetřujícím komisařem v kárné věci I-ově a podle § 121-I. služ. pragm. (jenž ve smyslu čl. I. čís. 3 úvodních předpisů ke služ. pragmatice platí i pro soudce) byl oprávněn dovoliti obviněnému i neobmezené nahlédnutí do spisů. Za to, že do spisů nahlédl i Alois T., prý obviněný nezodpovídá. S tímto názorem kárného soudu první stolice nelze — pokud jde o vydání spisu okresnímu soudci I-ovi — souhlasiti.

Že obviněný byl v kárné věci I-ově vyšetřujícím komisařem, nelze pochybovati. Provádětl ve věci té výslechy a konal i jiné vyšetřovací ukony. Uznal-li proto za nutné, by okresní soudce I. nahlédl do celého spisu, nelze v dovolení toho vzhledem k ustanovení § 121-I. služ. pragm. shledati žádného pochybení. Leč nikoli v tom, nýbrž ve způsobu, jakým to obviněný provedl, jest — jak kárný žalobce právem uplatňuje — kárné pochybení. Obviněný neobmezil se totiž jen na to, by dal okresnímu soudci I-ovi do kárného spisu nahlédnouti, jsa při tom přítomen, nýbrž vydal mu spis přímo k dispozici. Už z doslovu § 121 služ. pragm. plyne, že takové vydání kárného spisu obviněnému přípustné není. Slova »dovoliti nahlédnouti« už podle svého mluvnického významu takový výklad nepřipouští. Uváží-li se, že obdobný předpis § 45 tr. ř. výslovně předpisuje pro nahlížení do trestních spisů obžalovaným nebo jeho obhájcem dohled, pak nelze ani při kárných řízeních, — při nichž zájem na utajení jich obsahu vůči nepovolaným osobám je mnohdy ještě větší než v řízení trestním —, vykládati cit. slova ve smyslu úplného vydání spisu obviněnému. Porušil tedy obviněný své povinnosti, když spisy zcela pustil ze své moci a svěřil je libovůli obviněného okresního soudce I-a. Svým jednáním umožnil, aby tento dal do spisu nahlížení i jiným osobám, jež neměly žádného práva na to. Oskar I., soudce to už vícekrát kárně trestaný a ne vždy spolehlivý, to také učinil a dal do onoho spisu nahlédnouti kancelářskému pomocníku Aloisu T-ovi, jehož pak využil i k tomu, by na základě znalosti onoho spisu konal pro něho šetření. Tím se pokusil o působení na výsledek svého kárného řízení. Nastaly proto z onoho pochybení i škodlivé následky. Obviněnému byly dřívější kárné tresty okresního soudce I-a, jakož i jeho povaha známy, musil proto počítati s případným zneužitím kárných spisů okresním soudcem I-em. Je tedy v plné míře zodpovědný za následky, jež vzešly z jeho nedbalého jednání. Z toho všeho je zřejmo, že obviněný, vydáv spisy o kárné věci I-ově do dispozice tomuto, nejednal správně podle předpisů, neboť porušil tím nejen předpis § 121-I. služ. pragm., nýbrž i povinnosti uložené mu §§ 46, 47 soud. instrukce. V důsledku toho bylo změněti výrok napadeného nálezu, pokud jím byl obviněný viny zproštěn, a vysloviti, že i nahoře vyličeným jednáním porušil své úřední povinnosti.

Obviněný okresní soudce Oskar I. byl napadeným nálezem zproštěn (mimo jiné) z obvinění, že politickým vyšetřovancům, členům německé národně socialistické strany dělnické, a to hlavně R-ovi a K-ovi, poskytoval různé výhody. Názor kárného soudu první stolice je mylný.

Nutno přisvědčiti tvrzení odvolání vrchního prokurátora, že výpověď svědka Karla R-a nelze ve prospěch obviněného bráti v úvahu, ježto týž svědek je v podezření, že sám byl členem německé národně socialistické strany dělnické, nebo že alespoň silně k ní inklinuje. Měl tedy zájem na tom, aby řízení dopadlo v tomto bodě negativně. Naproti tomu není pražádných důvodů nevěřiti svědku Štěpánu Z-ovi. Neboť výpověď tohoto svědka, jenž při svých seznáních v hlavních částech zůstává důsledným, získává na hodnověrnosti nejen velmi přitěžujícím seznáním svědka Jana B-a, který potvrdil, že je po městě všeobecně známo (stadtbekannt), že I. inklinuje silně ke straně DNSAP. a že se s členy této strany stýká, ale je nepřímou podporována i výpovědí svědka Karla R-a, ba zodpovídáním se obviněného samého, kteří v podstatných bodech údaje svědka Z-a, byť i ne zcela, tedy přece aspoň z části, potvrzují. Je pak uvěřitelné, že svědek Z. takovou neobvyklou skutečností, jakou bylo na př. předvedení vyšetřovance pětkrát za den, mohl si zapamatovali, zvláště když ono předvádění prováděl sám. Skutečnosti, jež tento svědek potvrzuje a které z těchto úvah kárný soud odvolací bere za prokázány (přátelské chování se obviněného k vyšetřovancům, zejména R-ovi a K-ovi, členům německé národně socialistické strany dělnické, a přílišné povolování jim návštěv), nasvědčují tomu, že obviněný nechoval se ke všem stranám stejně. Že chování obviněného k většině stran (a též ke kancelářským zaměstnancům) bylo při nejmenším prudké a nevlídné, bylo během vyšetřování potvrzeno celou řadou svědků, zvláště Janem B-em, Aloisem T-em, ba i sám obviněný připouští, že se choval ke stranám někdy ostře. Choval-li se naproti tomu k některým jiným stranám v úřadě přátelsky a vlídně, pak touto svou výjimkou vyvolával domnění, že je stranický. Šlo-li v tomto druhém případě vždy jen o vyšetřovance a příslušníky téže politické strany, bylo jednání to tím povážlivější. Museloť buditi podezření, že obviněný právě pro ono jejich politické přesvědčení s nimi zachází blahovlnněji než s osobami jinými. A když šlo o příslušníky strany vysloveně protistátní, totiž německé národně sociální strany dělnické, pak ovšem bylo jednání to tím nápadnější. Proto i hojné návštěvy vyšetřovanců, členů zmíněné strany R-a a K-a, jež obviněný jim povolil (u druhého ze jmenovaných i pětkrát za den), ač něco podobného neučinil u jiných vyšetřovanců, musely vzbuditi podezření, že obviněného při zacházení se stranami a při povolování návštěv vyšetřovancům nevedla vždy jen potřeba věcná, nýbrž že se při tom řídil i politickou příslušností stran a vyšetřovanců. Toto pochybení je vážného významu, zvláště když podle výpovědi svědka Jana B-a bylo i ve městě Kraslicích všeobecně známo, že obviněný zacházel jinak s vězni příslušníky jmenované strany, nežli s vězni jinými. Takové chování odporuje však ustanovením §§ 46, 47 soud. instr., které ukládají soudci, aby spravedlnost konal s přísnou nestranností a zvláště aby pominul vše, co by bylo způsobilé snížení důvěry k jeho soudcovským úředním úkonům. Proto je mylný závěr napařeného nálezu, že ve skutečnostech svědkem Štěpánem Z-em potvrzených není kárného poklesku.